

ELŐFIZETÉS
HELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egy évre ... 180 Lei.
Fél évre ... 90 Lei.
Egy negyed évre 45 Lei.
Egy hóra ... 15 Lei.

Hirdetések
árasabás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 33.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
Bulvardul Regala Ferdi-
nand I. (Jósef 16h-ut) 22.
TELEFON-SZÁM: 13.

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Csütörtök, július 14.

Averescu a kisebbségi jogok védelméről.

(A miniszterelnök válasza az új lutheránus egyházkerület üdvözlétére.)

CEUJ (Kolozsvár.) A Romániához csatolt területek magyar, tót és sváb ágostai evangélikus egyházközségei, mint megirtuk, megalakították a lutheránus egyházkerületet, amely táviratilag üdvözölte Averescu miniszterelnököt, kérve a kormány támogatását az új egyház számára. Az üdvözlésre most érkezett meg Averescu miniszterelnök következő válasza:

Feilitzsch báró urnak
Cluj (Kolozsvár.)

Köszönetet mondok üdvözléteért és bizalmukért, melyet belém helyeznek. Arra kérem, közölje hittestvéreivel, hogy a kisebbségi jogok fáradhatatlan és tevékeny védelmezője leszek minden vonatkozásban, nemcsak az állam alkotmánya és a békeszerződés által reám rótt kötelezettségből kifolyólag, hanem saját mélységes meggyőződésemből is, amelyet egyébként összes miniszterársaim osztanak. Bucuresti, jul. 9. Averescu tábornok.

A magyarság szervezkedése.
(Csatlakozás a Magyar Szövetséghez.)

TARGUL-MURES (Marosvásárhely.) A székelyek ősi fővárosának nagy napja volt tegnap. Ekkor jelentette be hivatalosan csatlakozását a székelység ama része is, amelynek még nem volt alkalma csatlakozni a Magyar Szövetséghez. Több mint 150 ezer magyar csatlakozott a Szövetséghez és erősítette meg az egységes magyar táborát. Az alakuló gyűlésen dr. Hajdu István ügyvéd, az előkészítő bizottság elnöke határozati javaslatot terjesztett elő beszéd kíséretében, amelyben nagy hatás mellett vázolta a magyarság múltját és jövőjét. Majd dr. Grandpierre Emil, a központi Szövetség kiküldöttje szólalt fel és kifejtette, hogy a magyarság közé éket vetni nem lehet. Csatlakozását jelentette be a szövetséghez a targulmuresi (marosvásárhelyi) polgári párt. Majd Orbán Balázs a székely kisgazdák csatlakozását jelentette be nagy hatás mellett. Az alakuló gyűlésen még többen szólaltak.

Briand a magyar békeszerződésről.

— Nem érez bosszúvágyat Magyarországgal szemben. —

PÁRIS. A francia szenátusban a trianoni békeszerződés ratifikálásáról szóló vita során Reynold előadói beszéde után de Monzie szenátor kifogásolta a békeszerződés igazságtalanságait. A béke — mondotta — igazságtalan Magyarországgal szemben. Igaz, hogy a legyőzötteknek kell viselnie a háború költségeit, azonban nem nagyobb mértékben, mint például Bulgáriának. Meg kell védeni a francia érdekeket és tiltakozni kell az ellen, hogy egyes magyar területeket Ausztriának minden ok nélkül átengedjenek. Millerand ismeretes kísérő levelét különösen a nyugati vármegyékre vonatkoztatja. A francia kormánynak ebben a kérdésben egyelőre nem szabad végleges állást foglalnia. Ezután dela Marselle szenátor szólalt fel. Szerinte a békeszerződés nem juttatja teljes diadalra a nemzetiségi elvet. Hangsúlyozza, hogy az új államok nem élhetnek állandó gyűlölködésben. Európát a békeszerződések teljesen dezorganizálták. Ausztriát felosztották, a lipcsei ítéletek pedig azt bizonyítják, hogy Németország még mindig fegyverben van és bosszúért liheg. Németországgal szemben Középeurópában ellensúlyra van szükség, de nem gondoskodtak megfelelő ütköző államról Németország és Oroszország között.

Majd Briand miniszterelnök szólalt fel. Nem érez bosszúvágyat Magyarországgal szemben és nem feledkezik meg arról, hogy Magyarország és Franciaország között régen milyen kapcsolatok voltak. A háborúból emlékszik arra a támaszra, amelyet például Románia adott a szövetségeseknek és emlékszik azokra a rettenetes áldozatokra, amelyeket ez az állam szabad akaratából magára vett. Emlékszik az elnyomásra is. Magyarország valóban igen kicsiny lett, de be kellett vágni az elnyomó husába. Magyarország, Románia, Jugoszlávia, Olaszország és Csehország között ő már rég választott. A nyugati vármegyékkel illetőleg a saint-germaini békeszerződés döntött. A határkiigazítások azonban lehetségesek. Ha Magyarország biztosítani akarja magának a rendes életet, akkor segítséget talál Franciaországban.

Ezután a békeszerződést ratifikálták, majd Poincare, a szenátus külügyi bizottságának elnöke Briand hozzájárulásával elfogadta azt a határozati javaslatot, hogy a különböző békeszerződések alkalmazása következtében előállott középeurópai helyzetről szóló jelentést a törvényhozás elé terjesszék, mielőtt a határmegállapító bizottságok befejezték munkájukat.

Megkezdődött az aradi vasúti konferencia.

— Előkészítik a teljes vasúti forgalom felvételét. —

Az aradi vasúti konferencián való részvétellel megbízott magyar kiküldöttek tegnap délután megérkeztek Aradra. A huszonkét tagú magyar bizottság két kocsi-ban tette meg az utat az aradi vasúti állomásig, ahol a román bizottság nevében Francu brasovi (brassói) kerületi vasutigazgató fogadta és üdvözölte a MÁV. képviselőit. A magyar vasúti bizottság vezetője Pasztercsik miniszteri tanácsos, a MÁV. kereskedelmi osztályának igazgatója, aki az előző román-magyar vasúti tárgyalásokon is résztvett. A magyar államrendőrség képviselőjében dr. Stubenoff Gyula rendőrtanácsos, a román állambiztonsági hivatal részéről lovag Reu Ilk's, az aradi Sigurantia főnöke vesz részt a tárgyalásokon.

Az aradi vasúti konferencia ma délelőtt 9 órakor kezdődött Francu brasovi (brassói) kerületi vasutigazgató elnöklété alatt. A plenáris ülés legelőször a tárgyalás alá kerülő anyagnak általános és elvi részét beszélte meg. A két bizottság a szakkérdések beható megbeszélésére és letárgyalására egy-egy szakbizottságot választott, amely a megbeszélések eredményét ismertetni fogja a főbizottságokkal. A két állam közötti vasúti, postai, rendőrségi és vámkapcsolat szabályozásában teljes hatalommal rendelkező vasúti bizottságok, a konferencia után döntés céljából miniszteriumuk elé viszik a tárgyalások eredményét. A tárgyalások német nyelven folynak és értesülésünk szerint három-négy napnál többet nem vesznek

igénybe. A vasúti konferenciának főfeladata az arad-lökösházai vonalon való intenzívebb teher- és személyvonatközlekedés és a teljes vasúti forgalom felvételének előkészítése. A kurticsi és a lökösházai határállomások kiépítése egyidejűleg maguk után fogja vonni a két állam közötti vasúti menetrend jelentős kibővítését. Egyidejűleg szóvá fogja tenni a konferencia az angol vezetés alatt álló Comission de Reperticia utasítására azt is, hogy a nemzetközi gyorsvonat vasúti személyzetének kicserélése ne Kurticson, hanem Lökösházán történjen. Ezzel egyidejűleg Lökösháza és Arad között felcserélt határrendőrségi közegek fogják az illetéktelen elemeknek a két országba való beutazását megnehezíteni olyképen, hogy a román határrendőrség közegei a lökösháza-aradi vonalon a magyar határrendőrök pedig Aradtól egészen Lökösházáig szigorúan ellenőrizni fogják a beutazókat. A vasúti tárgyalásokat holnap reggel nyolc órakor folytatják. A tárgyalások előkészítésével megbízott Nitescu bucurestli forgalmi igazgató a mai nap folyamán elutazott Aradról.

Mr. Charles Goodwin.
A cluji (kolozsvári) angol konzul Aradon.)

Érdekes és előkelő látogatója volt ma az aradvármegyei prefekturának. Mr. Charles Goodwin, a cluji (kolozsvári) angol követ jelent meg a megyeházán, ahol Radu Panca prefektus távollétében Trailescu titkár fogadta. Mr. Goodwin néhány percig szívélyesen elbeszélgetett a prefektusi titkárval, behatóan érdeklődött a városi és a megyei közigazgatási viszonyokról. Később meglátogatta az aradi kereskedelmi és iparkamarát, majd az iparfelügyelőséget, amelynek egyik megbízottjával megtekintette az aradi gyárakat és nagy vállalatokat. Az Aradi Közlöny munkatársának alkalma volt beszélgetést folytatni Charles Goodwin angol konzullal, aki kijelentette, hogy Aradra erdélyi körutja alkalmával jött el és hogy itteni látogatása tanulmányi jellegű.

— Kötelességemnek tartom, mondotta Mr. Goodwin, alaposan megismerni azokat a területeket, amelyeken én képviselem hazánkat. Aradból egyelőre keveset láttam, de az ipari és kulturális jel-

tézményeiről és az itteni szépüze-
mű gyákról csak elragadtatás-
sal nyilatkozhatom. Aradról hol-
nap utazom el, Clujra (Kolozsvár-
ra) való visszatérésem előtt még
több erdélyi városba utazom.

irodalom és művészet.

* **Berky Lili első fellépte.** A clujlak (Kolozsvárak) volt dédelgetett kedve-
ce: Berky Lili tegnap este kezdte meg
vendégszereplését a nyári színházban.
Az első este meglehetősen kisszámú kö-
zönség előtt a Mánás Miska legkedve-
sebb szerepét, Marcsát játszotta stílu-
sosan, mentesen minden hatásvadással-
lól. Egyetlen pillanatra sem zökkent
ki szerepe népies keretéből, ami csak a
kivételes tehetségeknek adatott meg.
A lelkes közönség egész este ünnepelte
a művésznőt. A második felvonás elején
Gózon Gyula két gyönyörű dalt énekelt
frenetikus hatás mellett. Főként fűty-
művészete tetszett nagyon. Az előadás
meglehetősen vonzó volt, bár J. Hal-
mos Mici temperamentumos játékaival és
énekszámáival, Sebestyén Jenő kedves
mókáival és Jakabffy Dezső egyszerű
játékaival mindent elkövettek az előadás
érdekében. A közönség jól mulatott fő-
ként akkor, amikor a II. felvonás elején
egyszerre elsötétült a színpad és néző-
tér. Kiderült, hogy a színházhoz ve-
zető fővezetékben valami hiba esett s
ezért megszűnt az áramszolgáltatás.
Sebestyén Jenő néhány kedves öttel-
nevetette meg a közönséget, amely vé-
gül is kivonult az ényhe este és tü-
relemesen várt. Félóra mulva hirtelen ki-
gyultak a villamos körték és az elő-
adást minden baj nélkül befejezték.

* **A nyári szinkör heti műsora.** Csüt-
örtökön: Az elvált asszony. Berky
Lili és Gózon Gyula vendég-
felléptével. Péntek: Nagy művész-est:
Katica. Főpróba. Van még szebb is. Uj-
donság, először, Berky Lili és Gózon

Gyula vendégfelléptével. Szombat: Náni-
Vasárnap d. u.: Kis király. Este: Vén ba-
kancsos és fia a huszár.

* **Berky Lili és Gózon Gyulát,** a
nyári szinkör két kiváló budapesti ven-
dégét tüntető óvációkban résziesítette a
közönség. Az est műsorán előadott egy-
felvonásosok és különösen magánszá-
maikkal elragadtatták a közönséget. Fei-
tűnést keltettek Berky Lili csodás toalett
jei. Ma este az Elvált asszony-ban Gon-
da szerepét énekli Berky, míg Gózon
a felvonás között fog újabb dalokat elő-
adni.

* **Péntek este új műsoros est** keret-
ben felezik be vendégszereplésüket Ber-
ky Lili és Gózon Gyula, mely alkalom-
mal egyfelvonásosok és új magánszá-
mok fognak színre kerülni.

* **Náni, Follinus Aurél** kitűnő nép-
színműve szombat este kerül újból
színe a nyári szinkörben.

* **Vasárnap két előadást** tart a szin-
társulat, délután a minap óriási sikerrel
felújított Kiskirály operettet játszik, este
pedig az idei szezonban először az évek
óta elő nem adott kiváló népszínmű, a
Vén bakancsos és fia huszár kerül
színe.

* **Az összes előadásokra** jegyek mi-
dennap előre válthatók a téli színház
pénztáránál d. e. 10—12-ig és d. u.
3—5-ig.

* **Bucuresti város dekorálása** az
Uránidban és az Apollóban. Mozcószin-
házak műsorának külön látványossága
még csütörtökön Bucuresti város deko-
rálása az olasz kormány által. Az óriási
keretek között mozgó ünnepek képe-
zik a kép tárgyát, amely korunk egyik
legfényesebb történelmi eseményét örö-
kíti meg. A román királyi udvar végte-
len pompája mesészerű fényvel ruhazza
fel a képet, amelyen felvonulnak a ki-
rályi család kíséretében a bucaresti
világ összes előkelőségei és az idegen
képviselők. Az arányaiban páratlan kép

fedhetetlen benyomásokat kelt a né-
zőben s így senkinek sem szabad el-
szalasztania ezt a nagyon is aktuális
képet, amely még csütörtökön marad a
mozcószínházak műsorán.

* **Az éj szeme az Apollóban.** Festőt
felvételek tarkítják az Apolló színház
eme retek filmét, amelynek meséjéhez
a szenvedélyes és romantikus hallamu-
olasz lélek nyújtotta a témát. Arnaldi
gróf otthagya fiatal menyasszonyát,
külföldre megy. Mire célját elérve ha-
zaérkezik, elhagyott menyasszonya férj
hez ment. A gróf bánatában megőrül és
ekkor volt menyasszonya ujrakelt sze-
relemmel ápolja. Férje látván a szere-
lem felújulását, önként félre áll és a
gróf felgyógyulása visszaadja az el-
vesztett boldogságukat. A gyönyörű kép
utoljára megy csütörtökön az Apolló-
ban.

* **Ármány és szerelem.** (Udvari drá-
ma az Uránidban.) Utoljára mutatja be
csütörtökön az Uránia az oly meleg si-
kert aratott udvari drámát, amely egy
érdekfeszítő mese keretében az udvari
élet legtitokzatosabb belvilágára vet
fényt. Ulrich trónörökös csak a művésze-
teknek él és ez jó alkalmnak látszik
Boris herceg előtt a trón megszerzésé-
re. Az uralkodó herceget megöleti és
pártja segítségével megválasztja ma-
gát régensnek. El akarja tenni lábától a
trónörökös is, azonban ez nem sikerül
neki és ekkor parthivei belátják, hogy
elvesztették a játszmát és behódolnak
Ulrichnak, aki ekkor már uralkodó her-
ceg. Az érdekfeszítő kép elejétől végig
lebilincseli a figyelmet és különleges-
kiváló szórakozást nyújt. Még csak csü-
törtökön mutatja be az Uránia.

* **Alkalmi ajándékok** legjobb be-
szerzési forrása a Szépművészeti Szalon
(Ortutay-palota.) Régiségek, szőnyegek,
képek, szobrok, modern és antik műtár-
gyak vétele, eladása, cserélése és bizo-
mányi árusítása.

Francia-magyar barátkozás.

(Uj parlamenti csoportok
alakulnak.)

PÁRIS. Tisseyre francia kép-
viselő „Magyarország barátai” ci-
men új parlamenti csoport alaku-
lását kezdeményezte. Tisseyre, a
ki legutóbb beutazta Magyaror-
szágot, meg van győződve arról,
hogy a háború és a békeszerződés
ellenére Magyarország barátja
marad Franciaországnak. A fran-
cia parlamenti csoport alakulását,
mint a *Journal des Debats* írja,
követni fogja a magyar parla-
mentben egy „Franciaország ba-
rátainak csoportja” című alaku-
lást. A két ország között így ha-
marosan szívélyes viszony jönne
létre, amely jó következmények-
kel járna.

Kronstadti mintára.

A pozsonyi kirándulás leleplezése.

Budapest. A Tisza-pör mai fő-
tárgyalásán kihallgatták Illésy
Gyula huszárszázadost, aki elmon-
dotta, hogy egy géppuskás-oszta-
got vitt Pozsonyba Heltai számára.
Pozsonyban csupa züllött alakot
látott. Dobó éppen akkor szökött
meg onnan. Amikor Dobó szóba
került, Heltai többször szidta Do-
bót, amit annak tulajdonít, hogy
Dobó egyedül magának vindikálja
a Tisza-gyilkosságot. Illésy szá-
zados Heltait gyermekkorra óta
ismeri, s már akkor is voltak er-
kölosi deffektusai. A matrózok
Pozsony lakosságát terrorizálták,
fenyegetőleg léptek fel és utánoz-
ták a kronstadti matrózokat.

Estély

a budai várpalotában.

— Lukácsy Lajosnak „Esetek az életből”
című könyvéből. —

1881. május havában, 40 év
előtt történt, hogy az oly tragi-
kus véget ért Rudolf királyi her-
ceg, magyar trónörökös nőül ve-
tte a belga király szépséges leá-
nyát, Stefánia főhercegnőt. A
magyar kormány, akkori vezetői
azt tanácsolták a korona örökösé-
nek, hogy mutassa be fiatal nejét
Budapestben a magyaroknak. A
miniszterelnöktől az összes vár-
megyei és városi törvényhatósá-
gokhoz felhívás érkezett, hogy
minden törvényhatóság 3—5 tag-
gal képviseltesse magát a május
30-án a budai királyi várpalotá-
ban megtartandó ünnepélyen. Ta-
bajdy Károly, Aradvármegye ak-
kori főispánja, miután azon idő-
ben én is tagja voltam a megyei
törvényhatóságnak, engem is fel-
kért, hogy vegyek részt a megyei
küldöttségben. Előszedtük tehát a
naftalinnal és dohánnyal elrakott
diszruhákat és felutaztunk Buda-
pestre. Az ünnepély napján talál-
koztak az összes küldöttségek, a
melyen az egész ország küldöttei
részt vettek az ország főpapjai a
hercegprimással az élükön, a leg-
magasabb rangú katonaság, a leg-

magasabb hivatalok fejei, vala-
mint a két képviselőház tagjai. A
budai királyi várpalota nagy ki-
terjedésű, négyszögű udvarán volt
az összejövétel. Ugy 10 óra után
a palota első emeleti erkélyén meg-
jelent egy arannyal kivarott, zöld
frakkos ur, valami magas udvari
méltóság és harsány hangon le-
kiáltott az udvaron várakozó kül-
döttségnek, hogy a törvényhatósá-
gaik alfabetikus sorrendjében
az első emeleti trónterembe jöjje-
nek fel. Miután Aradmegye és
Aradváros az első behűző tartoz-
zik, legelsőeknek indultunk meg
azon sorba, amely küldöttséget
képviseltünk, ahhoz az ajtóhoz, a
hol az udvar kijövendő volt. A
trónterem jobboldalán pedig a fő-
papság, katonaság és az állami
hivatalok fejei nyertek elhelye-
zést. Elsőnek Abauj-Tornamegye
küldöttsége állott. Azután jött
Arad. A mi vezetőnk, a nagytu-
dású és erélyéről ismert Tabajdy
Károly főispán volt, aki természet-
nézve a legmagasabb férfi volt a
vármegyében, amire büszke is
volt. Néhai Varjassy József, aki a
városi küldöttségben vett részt,
figyelmeztette Tabajdyt egy kö-
zelünkben álló, az Abauj-Torna-
megyei küldöttséghez tartozó fia-
talemberre, aki óriási természet-
fogva általános feltűnést keltett.
Megvallom, hogy ily magas em-

bert én sem láttam még ingyen.
Bátran pénzért mutogathatták vol-
na. Varjassy figyelmeztetésére
Tabajdy nem minden irigység nél-
kül nézte a szomszédját, ki leg-
alább egy fél fejjel magasabb volt
nála, azonkívül vállban és mellben
sokkal erősebb. Egy valódi óriás.
Tabajdy meg nem állhatta, hogy
oda ne menjen hozzá, bemutatta
magát a természetbeli konkurrensé-
nek. Néhány percig beszélgettek.
Amidőn aztán Tabajdy hozzánk
visszajött, vállát vonva csak any-
nyit mondott gunyosan nekünk:
— Tót az ebakta. Így kritizál-
ta le a partnerét.

Amidőn a trónterem már zsu-
folásig telve volt és minden kül-
döttség elhelyezést nyert, megle-
pő látvány volt a szebbnél-szebb
magyar diszruhás küldöttség, a
magyar klérus teljes disz ornátus-
ban, a tábornoki kar csillogó ér-
demjeleikkel és a magas állami hi-
vatalnokok egyszerű fekete ruhaik-
kal. A zárt ajtónál álló nemes
apródok, fiatal grófok és bárók
page-costümben, az ugynevezett
palcás urak palcáikkal háromszor
megütötték a padlót, kitáruktak az
ajtószárnyak és általános csend
közepette belépett Rudolf trónörö-
kös tábornoki egyenruhában Ste-
fánia főhercegnővel a karján, fé-
nyes nagy kíséretével. Viharos él-
jen zúgott fel a trónteremben.

Tisza Kálmán miniszterelnök
kalauzolta a trónörökösöket, vé-
gigsétáltak a terem közepén ha-
gyott részen a küldöttségek előtt
és Rudolf trónörökös lépten-nyo-
mon megszólítással tüntette ki
egyik-másik küldöttségi urat. Egy,
jó óra telt el, mi ga cercle végett
ért, amidőn a trónörökös nejével
és kíséretével az ajtón, amelyen
jött, visszavonult. Ezzel a fogadás
véget ért. Tisza Kálmán minisz-
terelnök egy emelvényre lépve
harsány hangon közölte a jelenle-
vőkkel, hogy az összes küldöttsé-
gek tagjai este 9 órára estélyre hi-
vatalosak a királyi palotába.

Este fél 10 óra körül jöttem én
is. A királyi várpalota összes ter-
mei nyitva voltak és pazar fény-
árban usztak. A termek már meg-
lehetősen telve voltak a küldöttsé-
gek tagjaival. Teremről-teremre
jártam én is és bámultam, mert
ilyet még soha nem láttam. Há-
rom tágas teremben a miniszterel-
nök felesége körül csoportosultak
a magyar arisztokraták nejei és
leányai, magától értetődik, hogy
a legszebb és legpazarabb toilet-
tekben. Nem győztem bámolni a
sok elegáns szép nőt, a milliókat
értő ékszerekkel. Teremről-terem-
re bolyongtam.

(Folytatjuk.)

Korona-beváltás.**Három aradmegyei község esete.**

Néhány nappal ezelőtt megirtuk, hogy három siri (világosi) járásbeli község saját hibáján kívül nem tudta koronabankjegyeit leire átváltani. Kovrik-Rossian Mihály aradi pénzügyigazgatósági titkár érdekükben elutazott Oradea-marera (Nagyváradra) az ottani Banca Nationalához, amely tudvalevőleg az aradmegyei pénzbecserélést végezte. A Banca Nationala vezetősége jóindulatul hallgatta meg Kovrik Mihály előterjesztését és a három község koronabankjegyeinek beváltására pótterminust tűzött ki, mert kétségkívül beigazoltnak látta azt a tényt, hogy a községek önhibájukon kívül nem válthatták be koronaikat.

Arad és a művészek kongresszusa.

Vettük a következő sorokat: Igen Tisztelt Szerkesztő Ur! Ez év szeptember hónapjában Goga Oktavian miniszter tiszteletbeli elnöksége alatt az összes művészek kongresszust tartanak, amelyre meghívták Románia összes művészeit. Cél szerű lenne, ha az aradi művészek nemzetiségre és szakra való tekintet nélkül művészegyesületet alkotnának, még pedig három osztállyal: festőművészi, színészeti és irodalmi szakosztállyal. Én, mint festőművész csak a festőművészeti szakosztályra vonatkozólag bátorodom véleményemet nyilvánítani. Az a véleményem, hogy ebben a szakosztályban csak okleveles festőművészek vehetnek részt, akik nemzetközi szalonban állították ki műveiket és átették a kiállítási zsüri bírálatán. Az a véleményem tehát, hogy ebből címfestők és dilettáns másolók ki legyenek zárva, hogy ilyen formán az egyesület csupán hivatásos művészekből álljon. Ha az egyesület megalakult, lépéseket fogunk tenni az irányában, hogy évente egyszer rendes nagy kiállítást rendezzünk egy meghatározott teremben és nem, mint most, a kirakatokban. Ilyenformán kapocs fog bennünket összekötni, amelyben a festőművészi szakma jövőbeli irányítását egyetemlegesen a megbízott formákban fogjuk intézhetni. Az összes aradi művészek egyesületének megalakulása után a jelentkezés sorából kiválasztandók azok, akik vállalkoznak a kongresszuson való részvételre s ezek nevei Goga Oktavian miniszter urnak bejelentendők. Magától értetődik, hogy a színművészeti szakosztályba csak színésziskolát végzett színészek vehetők fel és nem variété-színészek. A kongresszust nagy művészi ünnepélyvel kötik egybe s azokra a színészek, akik ezen az előadáson játszanak óhajtanak, teljesen ingyenes ellátásban részesülni, míg a estő- és szobrászművészek 75 százalékos engedményt élveznek. Fogadjon Szerkesztő Ur szíves üdvözlétemet: Ispravnicu Györgyné festőművész

Közreadtuk a fenti cikket, amelynek íróját a legszebb intenciók vezetik. A magunk részéről

csak néhány megjegyzést fűzünk hozzá. Az első az, hogy Aradon évek hosszu sora óta fennáll az „Aradi Képző- és Iparművészeti Társulat”, amely a háború megelőző időkben nem egy, de több kiállítást is rendezett évente, a mely tárlatokon európai híru művészek vettek részt. Az Aradi Képzőművészeti Társulat a multban sem tett különbséget faj és nemzetiség között, csak egyet

tarított szem elől: a művészi vót. A másik megjegyzésünk az, hogy az ilyen művészeti egyesületbe való felvételt oklevélhez kötni nem óhajtanánk, mert lehet valaki oklevél nélkül is tehetséges kitünő művész és oklevéllel is gyenge piktor. A művészet szabadságát korlátok közé szorítani nem szabad. Az aradi egyesület életrekeltésének egyébként a legelkesebb szószólói leszünk.

Windischgraetz és Károlyi Mihály.

— Egy kis újabb leleplezés. —

(Egy kis újabb leleplezés.)

BÉCS. A bécsi lapok táviratot közölnek, amelyet Windischgraetz Lajos herceg még 1918. november 5-én intézett gróf Károlyi Mihály akkori miniszterelnökhöz. A táviratban a herceg felhívja Károlyit, hogy a külföldi expozitúrákhoz olyan embereket küldjön, akiknek a külföldön hitelük és tekintélyük van. „Igyekezzen, táviratozta állítólag Windischgraetz, használható embereket, amilyen gróf Andrássy Gyula, a nemzeti tanács részéről megbízott.” Ezzel a távirattal azt akarják bizonyítani, hogy Károlyi Mihállyal maga Windischgraetz herceg is összekötöttségben állott.

CLUJ (Kolozsvár.) Nagy Vince, aki a Berinkey kormány helyügyminisztere volt és akit éppen az buktatott meg, hogy a kommunizták folytonos előretörése ellen

heves harcot folytatott, s akinek rendeleteire annakidején letartóztatták Kun Bélát és társait, egy újságíró előtt a következőket mondotta:

— Károlyi Mihály ellen sokféle vádat kovácsolnak mostanában. Mondhatják azt róla, hogy nem volt előrelátó politikus, mondhatják, hogy tehetsége nem predesztinálta őt arra, hogy Magyarország miniszterelnöke és köztársasági elnök lehessen, csak azt nem mondhatják róla, hogy hazárduló és megvesztegethető. Valóban csak elvakult ember, fantáziájában születhetett meg az a vád, hogy Károlyi pénzért eladhatta hazáját. Hiszen ő volt Magyarország egyik legnagyobb vagyonának birtokosa, akinek mindenre volt szüksége, csak pénzre nem.

Ujj János halála.

Aradmegye magyar társadalmának mélységes gyásza van. Ujj János királyi tanácsos, a kisjenői Armentesítő Társulat igazgatója hosszas szenvedés után, távol a családjától, Szegeden elhunyt. Ujj János vezetője volt a kisjenői-erdőhegyi uri társadalomnak, elnöke volt számos jótékony és kulturális intézménynek és mint szakembernek, az ország határain túl is ismerték nevét. Szakcikkei az Aradi Közlönyben is többször megjelentek. Hónapokkal ezelőtt lappangó betegség támadta meg és baja ellen Budapesten keresett gyógyulást. Látszólag egészségesen tért vissza Kisjenőre, azonban egy operáció, amelyen át kellett esnie, beszéző képességét már jelentősen korlátozta. Néhány héttel ezelőtt a betegség, amelyet az orvosok rákbajnak minősítettek, újult erővel lépett fel. A nagybeteg ember előbb Budapestre utazott, onnan pedig Szegedre ment, ahol egyik fivére lakik, hogy gyógykezeltesse magát. Ma azután Szegedről távirat érkezett Kisjenőre, amely hírül hozza a szomorú tényt, hogy Ujj János súlyos szenvedés után elhunyt.

A háború izgalmaiból bőven ki jutott Ujj Jánosnak is. Egyszerre négy fia volt a harctéren, akik közül az egyik a háborúban szerzett súlyos idegbaja miatt öngyilkosságot követett el. Ujj János megadással viselte a ránehezülő súlyos csapást, azonban szívének bánatát nem tudta elaltatni családjának és barátainak meleg szeretete. Hogy a holttestet hazaszállítják-e, vagy pedig Szegeden helyezik örök nyugalomra Ujj János

nost, még nem történt intézkedés. Az elhunytat kiterjedt előkelő család gyászolja.

Percenként két millió korona.

(Mennyit kaptak a boxbajnokok?)

NEWYORK. Dempsey, a győztes amerikai boxbajnok és Carpentier, a legyőzött francia bajnok percnként két millió koronát kaptak azért, amiért elpüfölték egymást. Körülbelül hat percig tartott a mérkőzés, amelynek bevétele 400 millió koronánál több volt. A verseny után most már mindenki belátja, hogy Carpentier kudarca nem is lehetett kétes. A hivatásos boxolók Dempsey győzelmét bizonyosra vették, s arra alapították nézetüket, hogy a kisebb termetű, könnyebb bajnok, akármilyen bátor és ügyes is, nem győzhet le erőteljesebb, nehezebb ellenfelet, ha az is bátor és ügyes. Dempsey jóval magasabb és nyolc kilóval nehezebb is, mint a francia boxoló, de meg aztán az amerikaiak sokkal régebben gyakorolják az ökölvívást, mint bármely más nemzet. Carpentier felesége komolyan és nyugodtan fogadta a kudarc híreit. Megnyugtatta őt férjének az a távirata, hogy jól érzi magát. Erre a hírre szükség is volt, mert már azt rebesgették, hogy Carpentier meghalt. A verseny lefolyásáról nemcsak dróttalan táviratok repültek szerte a világra, hanem kábel fényképeket is küldtek. A londoni Daily Mirror is közöl egy ilyen képet.

Megtalálták Grünbaum Leó holttestét.

(Pécskán kivette a Maros.)

Ma délelőtt a pecikai (pécskai) csendőrség telefonon jelentette az aradi királyi ügyészségnek, hogy az ottani halászok kifogtak a Marosból egy negyvenöt-ötven év körüli férjiholttestet. A csendőrség azt gyanította, hogy a férfi uriember lehetett, amennyiben láthatólag életében nem végzett nehéz testi munkát. A holttest már napok óta a vízben volt és így meglehetősen elváltozott ez alatt az idő alatt. Az aradi ügyészség, amelynek birtokában van Grünbaum Leó személyleírása, tudatta a pecikai csendőrséggel, amely kétségkívül megállapította, hogy a kifogott hulla azonos az Aradról eltűnt Grünbaum Leó ke reskedő holttestével. A hulláról hiányzottak a felsőruhák. A holttest megtalálását még ma délelőtt tudatták a családdal, amely Grünbaum Leó földi maradványait Aradra hozatja.

Tragikus lopás.

(Elloptak egy tisztól 220 ezer leit.

— A gyanúsított tiszt öngyilkossága.)

BUCURESTI. A tecuci csendőrség tegnap letartóztatta Cocci Ioan földművest, akit azzal gyanúsítanak, hogy 1918-ban ő lopott el 220 ezer leit a Stefanescu kapitány birtokában levő ötszáz ezer leit tartalmazó pénztárcából. A kapitány annak idején a pénz eltűnéséről nem tudott felvilágosítást adni és ezért öngyilkos lett. A tragikus esetnek előzményei a következők: A 6. számú huszárezred parancsnoksága megbízta Stefanescu kapitányt, hogy az ezred pénztára számára egy bucuresti pénzügyintézetből 500 ezer leit vegyen fel. Stefanescu utközben meglátogatta Husi községben lakó szüleit, akiknél két napot töltött, majd a pénzt tartalmazó táskával visszatért ezredéhez. A mikor a táskát felbontotta, meglepetéssel tapasztalta, hogy annak tartalmából 220 ezer lei hiányzik és a pénz helyett összegyűrt papíros van a táskában. Minthogy a pénz eltűnéséről nem tudott felvilágosítást adni, letartóztatták. Senkisé gondolt arra, hogy a lopást a tiszt mellé beosztott Cocci Ioan közkatona is elkövetthette. A gyanu a kapitány felé terelődött azért, mert engedély nélkül utazott Husiba és mert egy nővel is látták a kérdéses időben, de annak nevét és lakcímét megmondani nem tudta. Stefanescu annyira szívére vette a dolgot, hogy öngyilkos lett. A leszereles után Cocci Ioan, bár szegényembernek ismerték, házat vásárolt, igen költséges életmódot folytatott és mindig egészen új 500 leies bankjegyekkel fizetett. Ez a költséges életmód magára vont a csendőrség figyelmét. A csendőrök elfogták, valatni kezdték és bebizonyosodott, hogy ő lopta el a kapitánytól a pénzt, amit az is valószínűvé tett, hogy nem tudta igazolni, honnan szerezte a már elköltött száz ezer leit.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

Ész. Grünbaum Leóné szül. Grünbaum Lujza, úgy a maga, mint gyermekei III és Anni nevében fájdalomtelt meg-
tört szívvel tudatja, hogy a forrón szeretet férj, apa, testvér és rokon

Grünbaum Leó

1921. július hó 3-án, élté 58 és boldog házassága 18 évében rövid szenvedés után jobblétre eszenderült.

A drága halott hült teteme f. hó 14-én délután 5 órakor az isz. temető halottas házából fog örök nyugalomra helyeztetni. 2768

Aldás és béke lenjen drága porai fölött

Apró hirdetések.

(tudnivaló az apróhirdetésekről):

Az apróhirdetések díját szavak szerint számoljuk.

Minden szó hirdetéséért ára 75 banl. Vastagabb betűkkel 1 lei 50 banl.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig vesszük fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 7 lei 50 banl.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

IDŐSEBB, korrekt uriember támogató barátságára vágyik szépnek mondott úri leány. „Csintalan barna” jelű levelézést Wallinger hirdetője továbbit. 10999

Alkalmazás.

JÓIRASU ÜGYES FIATALEMBER négy középiskolával gyakornoknak felvétetik. Cimeket a kiadóba kérünk. 2728

JÓL FOZNI TUDO bejáró szakácsné keresetkét Str. Consistoriului (Batthyány-utca) 32. H. em. 2753

ÜZLETVEZETŐNE támogatására keresetkét feltétlen szolid női alkalmazott, jó vasúti összeköttetéssel bíró legközelebbi községbe. Cim: fiaasz hirdetőjében Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 2. 10703

ÜGYES MOLNÁRSEGÉD 350 lei fizetés-sel felvétetik. Pálffy-malom, Erdőhegy. 2755

HÁZVEZETŐNŐ keresetkét. Bővebbet: 10-12 óráig Bohus-palota, mácsodik kapu, első emelet, ajtó 18. 10495

KISASSZONYT KERESÉK, aki német levelézést önállóan végez. Gáspár műszerész Strada Noria 1. 2757

Ingatlan.

KOVASZINC KÖZSÉGBEN a villamos mozgáló mellett egy ház, 30 év óta fennálló jóforgalmu üzlet és korsma helyiségekkel eladó. Cim a kiadóban. 2650

Üzletek.

FÜSZERKERESKEDES forgalmas helyen, szép lakással 12,000 leuért eladó. Sashegyi, Hal-tér 7. 2754

Oktatás.

PÖTVIZSGÁRA latinból előkészíték a gimnázium négy alsó osztályából. Cim: Kicin hírlapirodában. 10495

Vétel és eladás.

AZ UJARADI URADALOM 2 ltertel kezdődőleg házhoz tejszállítást elfogad. Előjegyzethető uradalmi gazdasági iroda. Ujarad. 2759

BUTOROK előjelölhető lakással eladók. Cim: Wallinger hirdetőjében. 10999

EGY ÜZEMKÉPES motor-fűrész eladó Sárossy-utca 1. Papp. 2752

FAJ KOCÁK utolsó hónapok, eladók Strada General C. Goanda (Borona-utca) 44a) 2756

FÉLHOSSZU „Dörr” zongora eladó. Cim: „Kelet” hírlapiroda. 10936

SÜRGŐSEN ELADÓ egy új homokfúvó kocsit, két lóra való kulcsos szerszám, egy hajtó kordély teljesen jó állapotban és egy egyéves him vizsla. Arad—Gál, kapitányság. Telefon 34. 2749

TEKERCS CSOMAGOLÓPAPÍR. vékony. kapható Knieszer könyvkereskedésében Dobó-u. 10671

Különfélék.

EZERJÓFÚ gyomorelír. pártlan hatású szer gyomor és bél bántalmak, étvágytalanság, hányinger, felhevűtség, emésztési zavaroknál. Dr. Földes gyógyszerész Aradon. 10831

HAJFONATOK, hajkrepp gyári raktára. Mindenféle modern hajmunkát legolcsóbban készít Fischer János Strada Marasesti (Kossuth-utca) 58. Haját veszek. 2709

APRÓHIRDETÉSEKET az Aradi Közlöny részére felvesz Wallinger István hirdetésfelvételi irodája Str. S. Brancovic (Lázár Vilmos-utca). „Kelet” hírlap-elárúsító és hirdetés felvevő iroda Str. Alexandri (Salacz-utca) 1. Klein I. hirdetés és hírlap irodája Strada Romanului (Zrinyi-utca). Haasz ügynöksége, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 2. és Mandl, Boulevardul Regele Ferdinand I. (Boros Béni-tér) 15. szám alatti papír-üzlet.

Gummitömlőt
Spiráltömlőt
Gummlémezt
Gummiarut
műszaki célokra

PIRELLI-féle

milánói gyártmányt szállít legolcsóbban azonnal raktárról:

Sz. G. E. Géposztálya
Sibiu (Nagyszében) Ső-u. 22.

A milánói PIRELLI gumpigyárak egyedárusító helye.

Urak és hölgyek

jó mellékjövdelemre tohotnek szert fix javadalmazásra is. Cim: Wallinger hirdetőjében (Földes-patika kapuával szemben.) 10999

Olcsó citrom

nagy küldemény érkezett 10987

Barthmes Viktor cégnek

Strada Alexandri 3. Telefon 208.

Könyvkereskedők és felekezeti iskolák figyelmébe! Megjelent Erdély egyedüli

III. oszt. olvasókönyve.

A Felekezeti Tanács megbízásából szerkesztették Péter Károly, Tóth Irma és dr. Mezey Mihály. Megrendelhető a kiadónál, az Erzsébet Könyvnyomda R.-T.-nál Dicsőszentmártonban. Ara 13 Lei. Nagyban 10 Lei. 2061

Keresek

nürnbergi és rövidáru-angros szakmában jártas fiatal segédet. MAXIMILIAN SCHAUER

ARAD, Piale Avram Ianou 18. TELEFON 682. 10988

Czipőgépek eladása!

1 darab moment felsőbőr stanzgép 2758

1 darab taip stanzgép

1 darab combinált frais és csiszológép

1 darab villanymotor 2 1/2 HP.

különte segélygépek és számtalan stanz kések eladók

Grau R. és Fia
cégnél Karánsebes.

On Bánátban

verőkört szerez, legjobban ajánlott boj. özég: Schatteles Ügynökség, Lugos Vásárutca 2. — Telefon 16. szám. Képviseleték — Bizomány. 2596

Építők figyelmébe!

Lugosi tetőcserep,

Elsőrendű 253. számú

„HORNYOLT”.

Kiváló minőségű „HODFARKU”.

—: Kiosnyben és nagyban —:

Stefán Henriknél
Bulv. Carol I. (Erzsébet-körut) 2. szám.

Csunya nők szépek,
szép nők szebbek
lesznek a HAJÓS-féle
DORÉ-CRÉME

harminale után. 10176

Hajfestő „Melogen”

allamert legjobb gyártmányu fekete és barna színekben. Ara 35 K. Fenti szerek kaphatók

Hajós gyógytárban

Aradon. Bulv. Regina Maria 22.

7113—1921.

HIRDETMÉNY

Az összes érdekelt köz- és magánintézményekhez és magánosokhoz.

A békeszerződés gazdasági és pénzügyi rendelkezéseinek végrehajtása céljából a pénzügyminiszterium 45258—1921. számú rendeletével a következő adatok összegyűjtését rendelte el:

1. A volt magyar államból. Romániának jutott területeken lévő köz- és magánintézményeknek és magánosoknak, kik román alattvalók maradtak, összes tartozásait és követeléseit.

a) a magyar és osztrák állammal szemben;

b) ezen államokban lévő köz- és magánintézményekkel szemben és;

c) ezen államoknak jelenlegi alattvalóival szemben.

2. Az ezen területeken lakó román alattvalók által a jelenlegi magyar és osztrák állam területén lévő idegen biztosító társaságoknál biztosított összegeket, amennyiben ezek érvényben vannak és amennyiben a biztosítások nem az illető társaságoknak román területeken székelő fiókjainál történtek.

Felhívattak emélfogva az összes érdekelt, hogy 1921. július hó 10-től, 1921. július hó 25-ig bezárólag a kért adatokat tartalmazó bejelentéseket a városi adóhivatal 27. számú helyiségében adják be.

A bejelentések szerkesztésére részleges felvilágosítást nyújt a városház hirdető tábláján és a városi adóhivatalban kiüggesztett miniszteri hirdetmény.

Ezen bejelentési nyomtatvány a városi adóhivataltól 27. szám alatt 1 leu lefizetése mellett beszerezhető.

Arad, 1921. július hó 11-én.

Vannay Gyula s. k.
tanácsnok
adóhivatali főnök.

A legszebb és legolcsóbb
nyomtatványokat

AZ

ARADI KÖZLÖNY
könyvnyomdája készíti.

HORGANY-
HORGANYOZOTT
VAS-
ONOZOTT-
RÉZ-

LEMEZ!

10988.

legolcsóbb napi árban

I. NACHT

osak nagyban:

fémnagykereskedőnél Arad, Str. Decembrie (Fa-ntoa).